

อภิสิทธิ์ เสนาวงค์ 2550: การจัดทำและการยอมรับแผนการฟื้นฟูป่าของชุมชนบริเวณเขาชะโลง – เขาขาด จังหวัดตราด ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (วนศาสตร์ชุมชน) สาขาวนศาสตร์ชุมชน โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา ประชานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มณฑล จำริญพฤกษ์, Ph.D. 108 หน้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้ดำเนินการในพื้นที่เขาชะโลง-เขาขาด จังหวัดตราด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำแผนการฟื้นฟูป่าแบบมีส่วนร่วมและศึกษาการยอมรับของชุมชนต่อแผนการฟื้นฟูป่า โดยได้เชิญผู้นำชุมชน เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการจำนวน 2 ครั้ง เพื่อรับฟังข้อเสนอแนะการจัดทำแผน ต่อจากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างผู้แทนครัวเรือนจำนวน 92 ครัวเรือน ซึ่งอาศัยอยู่รอบบริเวณพื้นที่ศึกษาเพื่อสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ได้ใช้สถิติแบบเชิงพรรณนาและแบบค่าไคสแควร์

ผลการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า ผู้นำชุมชนในพื้นที่ตระหนักในความสำคัญของการจัดทำแผนการฟื้นฟูพื้นที่เขาชะโลง-เขาขาด และเห็นชอบกับแนวทางของแผนจัดทำร่วมกับผู้วิจัย กล่าวคือ พื้นที่หน่วยจัดการทั้งหมดมีเนื้อที่ 2,102.54 ไร่ แบ่งออกเป็นเขตการจัดการได้ 17 เขต โดยในแต่ละเขต จำแนกการใช้ที่ดินได้ 4 รูปแบบ ซึ่งโดยรวมแล้วใช้ประโยชน์เป็นพื้นที่ทุ่งหญ้า ร้อยละ 23.54 เป็นพื้นที่ป่าทดแทน ร้อยละ 51.00 เป็นพื้นที่ป่าสมบูรณ์ ร้อยละ 16.62 และเป็นพื้นที่แนวกันชน ร้อยละ 6.37 ซึ่งแผนดังกล่าวได้เสนอแนวทางการจัดการพื้นที่ในแต่ละรูปแบบไว้พร้อมระยะเวลาและงบประมาณที่จะต้องใช้จ่าย

สำหรับผลการศึกษาความคิดเห็นของราษฎรท้องถิ่น เกี่ยวกับแผนดังกล่าวนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชายร้อยละ 52.13 นับถือศาสนาพุทธและอิสลาม ร้อยละ 68.09 และ 31.91 ตามลำดับ มีอายุเฉลี่ย 45.99 ปี มีการศึกษาส่วนใหญ่ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 70.21 มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนเท่ากับ 71,530.85 บาท มีที่ดินทำกินติดกับเขาชะโลง-เขาขาด ร้อยละ 18.09 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแสดงให้เห็นว่า ราษฎรส่วนใหญ่ยอมรับกับแผนฟื้นฟูป่า ร้อยละ 90.43 ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวกับการมีที่ดินทำกินติดกับพื้นที่ฟื้นฟูปามีนัยสำคัญยิ่งต่อการไม่ยอมรับแผนการฟื้นฟูดังกล่าว

จากการศึกษานี้ ชี้ให้เห็นว่า รัฐควรส่งเสริมการวางแผนการฟื้นฟูป่าโดยกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อสร้างการยอมรับแผน โดยเน้นการประสานประโยชน์ร่วมกับราษฎร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ไม่มีที่ดินทำกินติดกับพื้นที่ซึ่งต้องฟื้นฟู

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

29 สิงหาคม 2550